

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

Методичні рекомендації із самостійної роботи навчальної дисципліни

ГРАФІКА

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автори:
доц. Сандюк В.С.
ст.викл. Сандюк Л.П.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від 29.08 2024 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

Вступ

У навчальному плані підготовки фахівців спеціальності 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» передбачено вивчення вибіркової дисципліни «Графіка». Цей навчальний курс покликаний формувати професійні знання майбутніх викладачів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання), закладів професійно-технічної освіти та загальноосвітніх шкіл.

Мета дисципліни є оволодіння студентами основ теорії та практики художньої графіки, як базової дисципліни підготовки митців-художників. Основними цілями вивчення дисципліни є: – оволодіння графічними техніками як основою образотворчої грамоти, що дозволяє отримати знання і навички, необхідні для розвитку професійних і творчих якостей художника, а саме: художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви і фантазії, естетичного смаку, а також тренує око і руку художника. – професійна підготовка фахівця з високим рівнем майстерності щодо самостійного творчого вирішення завдань художньої і педагогічної діяльності. –практичне оволодіння студентами графічними техніками, як мовою образотворчого мистецтва; – вивчення основ художньої графіки шляхом теоретичного вивчення та виконання практичних завдань із зображення предметів та явищ.

Навчальна дисципліна «Графіка» пов'язана з іншими гуманітарними навчальними дисциплінами, які викладаються в інституті, зокрема «Рисунок», «Історія української культури», «Історія мистецтв».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Графіка» є ознайомлення студентів з ключовими питаннями розвитку графічного мистецтва України, зокрема етапами розвитку стилів, напрямів, технік та творчістю провідних майстрів графічного мистецтва Прикарпаття.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

- зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- навчити абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- вміти оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

- формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей;

- проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва;

- використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності;

У навчальному плані на вивчення «Графіки» передбачено 12 лекційних, 396 практичних і 852 годин для самостійної роботи. Вивчення дисципліни завершується екзаменом IV, VI і VIII семестри і заліком III, V і VII семестри.

2. Пояснювальна записка

Важливе значення у вивченні навчальної дисципліни «Графіка» займає самостійна робота. Ця невід'ємна складова освітнього процесу у закладі вищої освіти сприяє формуванню в студентів культури розумової праці, ініціативності, пізнавальної та практичної активності. Зміст самостійної роботи студентів передбачений робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами та завданнями викладача. Самостійна робота студентів також забезпечується відповідними інформаційно-методичними засобами (конспектами лекцій, навчально-методичними посібниками, підручниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, матеріалами дистанційного навчання), передбаченими робочою програмою

навчальної дисципліни. Забезпеченню належного рівня організації самостійної роботи студентів сприяє використання відповідної наукової і періодичної літератури. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом з навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона може проходити в бібліотеці, навчальних кабінетах, майстернях, в домашніх умовах тощо.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Графіка», визначається навчальним планом і становить 852 годин.

3. Структура самостійної роботи

Назва теми II курс III семестр Змістовий модуль 1. Художня графіка як вид образотворчості. (Залік)	Кількість годин
Тема 2. Зображальні можливості графічних матеріалів. Формат А-5, А-4, папір, олівець, туш, чорнило, акварель, перо, пензлі.	80
Тема 3. Графічні прийоми відбитків. Формат А-5, А-4, папір, акварель, акрил, гуаш, нитки різних видів.	70
IV семестр Змістовий модуль 2. Види графіки. (Екзамен)	
Тема 5. Засоби зображення оригінальної графіки. Формат А-5, папір, туш, перо.	94
Тема 6. Графічні можливості виявлення фактури і тону. Формат А-5, папір, туш, перо, пензлик.	86
III курс. V семестр Змістовий модуль 3. Унікальна та друкована графіка. (Залік)	
Тема 8. Гуцульський натюрморт. Формат А-2, папір, туш, перо.	60

Тема 9. Пейзажний мотив рідного краю. Формат А-2, папір, туш, перо, сепія, пензлик.	60
<p style="text-align: center;">VІ семестр Змістовий модуль 4.</p> <p style="text-align: center;">Станкова та прикладна графіка. (Екзамен).</p>	
Тема 11. Святкові листівки. Формат А-4, папір, лінорит.	60
Тема 12. Архітектура рідного міста. Формат А-3, папір, лінорит.	60
<p style="text-align: center;">IV курс.</p> <p style="text-align: center;">VII семестр Змістовий модуль 5.</p> <p style="text-align: center;">Художні прийоми та способи графічного зображення форми. (Залік)</p>	
Тема 14. Анімалістичні образи в графіці. Формат А-3, папір, лінорит.	100
Тема 15. Ілюстрація творів В. Стефаника. Формат А-2, папір, туш, перо, лінорит.	110
<p style="text-align: center;">VIII семестр. Змістовий модуль 6.</p> <p style="text-align: center;">Художньо-виражальна та зображальна системи графічної мови. (Екзамен).</p>	
Тема 17. Графічна робота на вибрану тему. Формат А-2, папір, лінорит	120
Разом:	352

4. Тематичний план самостійної роботи

Тема 2. Зображальні можливості графічних матеріалів.

- 1.Зробити збір матеріалу та ряд ескізів.
2. Розробити тональні варіанти ескізів.

Тема 3. Графічні прийоми відбитків.

1. Виконати серію графічних листів.
2. Виконати ескізи композиції за мотивами Гуцульщини, Бойківщини , Покуття.

Тема 5 . Засоби зображення оригінальної графіки.

Виконати серію графічних листів.

Тема 6. Графічні можливості виявлення фактури і тону .

Розробити тональні варіанти ескізів

Тема 8. Гуцульський натюрморт

Підготувати аналіз орнаментальної спадщини Гуцульщини.

Тема 9. Пейзажний мотив рідного краю.

1. Виконати ескіз до лінориту на тему «Моє місто».
2. Зробити роботу в матеріалі та оформити графіку .

Тема 11. Святкові листівки

Виконати ескізи композиції листівок за мотивами Гуцульщини

Тема 12. Архітектура рідного міста

1. Виконати серію графічних листів «Архітектура мого міста».
2. Оформити роботу.

Тема 14. Анімалістичні образи в графіці

- 1.Зробити збір матеріалу та ряд ескізів.
2. Розробити тональні варіанти ескізів.

Тема 15. Ілюстрація творів В.Стефаніка

Виконати серію графічних ескізів.

Тема 17. Графічна робота на вибрану тему

1. Виконати творчу роботу на довільну тему.
2. Оформити графіку в паспарту

5. Питання для самоконтролю

1. Що таке графіка як вид мистецтва
2. Які основні техніки графічного мистецтва ви знаєте?
3. Чим відрізняється ручна графіка від цифрової?
4. Які матеріали використовують
5. Які особливості ліногравюри
6. Як впливає композиція на сприйняття графічного твору?
7. Які основні правила побудови світлотіні в графіці?
8. Чим відрізняються монохромні та поліхромні графічні техніки?
9. Які особливості офортної техніки?
10. Як працювати з графічними матеріалами?
11. Що таке гравюра ?
12. Як правильно створювати графічний ескіз?
13. Як використання різних графічних технік впливає на виконання графічної роботи?
14. Як створити авторську техніку в графічному мистецтві ?
15. Які основні принципи композиції
16. Які сучасні тенденції в графічному мистецтві?

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу кожного семестра - 20

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Порядку організації та проведенні оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

7. Рекомендована література

1. Бокань В., Польовий Л. Історія української культури. – Навчальний посібник. К. 2000. 2256 с.
2. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобуваіч вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
3. Голубець О. Українське мистецтво ХХ ст., Колір ПРО., Л., 2020. 200 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
5. Головка, О. В. Історія української культури : Навчальний посібник. - Харків : ХДУХТ, 2011. 52 с.
6. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Ліра-К. 2021. 182 с .
7. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття. К.: Грані-Т, 2006. 240 с.
8. Москвічова Ю. О. Історія мистецтв у контексті світової культури : навчально-методичний посібник : у 3-х т. Т. 1 / Ю. О. Москвічова. Херсон : Видавництво ОЛДПЛЮС, 2021. 292 с.
9. Нестеренко В.В. Літографія // Енциклопедія Сучасної України : енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН

України, 2016. Т. 17. URL: <https://esu.com.ua/article-55846> (дата перегляду: 23.01.2023).

10. Прокопів П.М. Чорне і біле. Івано-Франківськ, Нова Зоря, 2013. 72 с. 6. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка. Тернопіль. Навчальна книгаБогдан.2011.272 с.

11. Степовик Д.В. Між Україною й Америкою: графіка і малярство Василя Лопати. Київ. Кліо. 2020. 304 с. 8. Стратійчук О. Основні техніки літографії // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. К., 2013. Вип. 20.

12. Українська графіка ХІ-початку ХХ ст. Київ. : 1994. 123с. 10. Урсу Н.О., Бугерчук У.М. Чари козацького письма. Мальовниче життя Бориса Негоди. Кам'янець-Подільський. Аксіома. 2018. 152 с.

13. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Харків.Колорит.2004. 98 с.

14. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Харків.ХДАДМ.2013. 146 с.

15. Яців Р. М. Львівська графіка 1945–1990. Традиції та новаторство. К., 1992. 120 с.

Допоміжна

1. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 p.

2. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/Il Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 p.

3. Ivan Lendl. Alfons Mucha. Bratislava: Slovart, 2018. 320 с. 4. XIII Всеукраїнська-IV Міжнародна виставка «Графіка у Харкові». Каталог виставки. Харків.2023. 120с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/ 3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>